

III. Aðrar brýr.

30

Um fjárveitingar til nýrra brúa og endurbyggingar trébrúa á öðrum vegum en þjóðvegum skal fara sem hér segir: 2. apríl

- a. Brýr á fjallvegum skulu gerðar að öllu fyrir fé úr ríkissjóði.
- b. Brýr á sýsluvegum má kosta að $\frac{2}{3}$ hlutum úr ríkissjóði, gegn $\frac{1}{3}$ hluta annars staðar að. Þó má tillag ríkissjóðs til brúargerða, er kosta yfir 12 þús. kr., vera hærra, sem hér segir:
 1. Til brúargerða, sem kosta frá 12—24 þús. kr., smáhækkandi í jöfnu hlutfalli úr $\frac{2}{3}$ hlutum í $\frac{3}{4}$ hluta.
 2. Til brúargerða, sem kosta yfir 24 þús. kr., $\frac{3}{4}$ hlutar kostnaðar.
- c. Brýr á öðrum vegum má kosta að helmingi af ríkissjóði, gegn því, sem á vantar, annars staðar að.

B. Brýr yfir 4 metra haf eða lengra, allt að 10 metra.

Á þjóðvegum og fjallvegum skal greiða kostnað við slíkar brýr að öllu úr ríkissjóði.

Á öðrum vegum má greiða allt að helmingi kostnaðar úr ríkissjóði, gegn framlagi frá hlutaðeigendum að öðru leyti.

C. Brýr yfir styttra en 4 metra haf.

Kostnað við slíkar brýr skal telja með kostnaði við veg þann, sem brúin er á.

2. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 88 23. júní 1936.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1943.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Vilhjálmur Þór.

L Ö G

31

um verzlun með kartöflur o. fl. 2. apríl

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkið rekur innflutnings- og heildverzlun, sem heitir Grænmetisverzlun ríkisins. Er hlutverk hennar að annast innflutning og verzlun með kartöflur og annað grænmeti samkv. því, sem lög þessi ákveða, svo og að greiða fyrir sölu á innlendum garðávöxtum með því meðal annars að lána framleiðendum markaðsskála til almennrar sölu garðávaxta, ef það þykir henta.

Eignir Grænmetisverzlunar ríkisins samkv. lögum nr. 34 frá 1. febr. 1936, eins og þær verða er lög þessi koma til framkvæmda, eru stofnfé verzlunarinnar.

31

2. apríl

Engum öðrum en Grænmetisverzlun ríkisins er heimilt að flytja til landsins kartöflur og nýtt grænmeti. Bann þetta nær þó eigi til skipa, sem koma í landhelgi og hafa innanborðs kartöflur og grænmeti, ef birgðirnar eru, að álitu viðkomandi toll-yfirvalds, eigi meiri en svo, að hæfilegur forði sé handa skipverjum og farþegum.

3. gr.

Grænmetisverzlun ríkisins skal ávallt fylgjast vel með því, hve miklar birgðir af kartöflum eru til í landinu, og gæta þess að flytja ekki inn erlendar kartöflur fyrr en hin innlenda framleiðsla er svo til þurrðar gengin, að öruggt sé, að innflutningurinn torveldi ekki sölu hennar. Til þess að greiða fyrir þessu skal skýrslusöfnun Búnaðarfélags Íslands og Hagstofu Íslands um kartöfluuppskeru vera framkvæmd í samráði við Grænmetisverzlun ríkisins og hagað þannig, að hún verði að sem bestum notum við rekstur verzlunarinnar.

4. gr.

Grænmetisverzlun ríkisins kaupir innlenda framleiðslu af kartöflum og öðru grænmeti eftir því, sem ástæður leyfa. Skal hún, eftir því sem fært þykir, láta þá framleiðendur sitja fyrir um kaup að haustlagi, sem erfiðast eiga um flutning að vetrarlagi. Verzlunin birtir útsöluverð sitt á vörum þessum til leiðbeiningar öðrum verzlunum, framleiðendum og neytendum.

5. gr.

Ákveða skal á hverju hausti verðlag það á helztu innlendum garðávöxtum, er gilda skal um uppskerutímamann, frá 15. sept. til 1. nóv. Eftir það skal verðið fara hækkandi, svo fullt tillit sé tekið til geymslukostnaðar þeirra garðávaxta, sem síðar verða seldir. Nýir, innlendir garðávextir, sem koma á markaðinn fyrir 15. sept., skulu skráðir hærra verði, því fyrr sem þeir eru afhentir til sölu. Skal verðlagið miða að því, að tryggð verði framleiðsla snemmvaxinna garðávaxta. Verðskráning garðávaxta skal aðallega miða við markaðsverð garðávaxta í nálægum löndum, að viðbættum flutningskostnaði. Þó skal þess gætt jafnframt, að framleiðendum sé tryggt hæfilegt framleiðsluverð.

Innflutta garðávexti má aldrei selja lægra verði en innlenda, miðað við sama tíma og sömu gæði.

Við ákvörðun útsöluverðs þeirra garðávaxta, sem Grænmetisverzlun ríkisins verzlur með, skal álagningin miðuð við það, að geymslu og verzlunarkostnaður fáiast greiddur.

6. gr.

Allar kartöflur, sem seldar eru í verzlunum á helztu markaðsstöðum landsins, skulu aðgreindar í flokka: úrvalsflokk, I. flokk og II. flokk. Í úrvalsflokki séu aðeins beztu tegundir af matarkartöflum, sem fullnægja ströngustu kröfum um aðgreiningu, heilbrigði og meðferð. Í I. flokki sé allur meginþorri hreinna kartöflutegunda, sem eru vel aðgreindar, heilbrigðar og vel með farnar. Í II. flokki séu lökustu tegundirnar og aðrar þær kartöflur, sem ekki geta komið í úrvalsflokk eða I. flokk, ef þær annars teljast söluhæfar til manneldis.

Verðskráning kartaflna skal haga þannig, að nægilegur verðmunur sé á úrvalsflokki kartaflna og I. og II. flokki til þess, að framleiðendur kjósi að hafa sem bezta vöru á boðstólum.

Á tímabilinu frá því uppskera hefst og til 20. sept. ár hvert er heimilt að selja kartöflur af nýrri uppskeru án mats eða flokkunar, nema annað sé ákveðið af matsnefnd (sbr. 7. gr.).

7. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar þriggja manna nefnd, og sé einn maðurinn tilnefndur af Grænmetisverzlun ríkisins, annar af Búnaðarfélagi Íslands og þriðji af Alþýðusambandi Íslands. Ráðherra skipar formanninn. Tilnefni einhver aðili ekki nefndarmann, skipar ríkisstjórnin mann í hans stað.

Verkefni nefndarinnar er:

- a. að ákveða verðskráningu samkv. 5. gr.
- b. að hafa eftirlit með því, að ákvæðum um flokkun á kartöflum sé framfylgt og veita leiðbeiningar um flokkunina.

Nefndin ræður matsmann í Reykjavík og á öðrum helztu markaðsstöðum á landinu, eftir því sem þörf krefur, og starfa þeir í umboði hennar. Þóknun til nefndarinnar og matsmanna og gjöld fyrir matsvottorð ákveður ráðuneytið.

8. gr.

Óheimilt er verzlunum, að viðlögðum sektum, að selja kartöflur í öðrum flokki en þeim, sem matsreglur ákveða. Leiki vafi á því, í hvaða flokki skuli selja kartöflur, skal leita um það úrskurðar viðkomandi matsmanns, en selja þær ella sem II. flokks vöru. Í smásöluverzlunum skal greinilega auðkennt við kartöflur þær, sem eru á boðstólum, hvaða flokki þær tilheyra og einnig tegundarnafn þeirra, þegar um úrvalsflokk og I. flokk er að ræða. Ákvæði þessarar greinar ná þó aðeins til þeirra staða á landinu, þar sem flokkun og mat á kartöflum er fyrirskipað samkvæmt reglugerð.

9. gr.

Þegar mikið framboð er af innlendum kartöflum, getur landbúnaðarráðherra, eftir tillögum Grænmetisverzlunar ríkisins, bannað verzlunum sölu á II. flokks kartöflum til manneðis á öllum helztu markaðsstöðum landsins.

10. gr.

Grænmetisverzlun ríkisins skal sjá um, eftir því sem unnt er, að árlega sé vöð á heilbrigðu, völdu, innlendu útsæði. Skal hún þess vegna koma á fót stofnræktun úrvalskartöflutegunda (eliteræktun) og semja við einstaka kartöfluframleiðendur um framleiðslu útsæðis af þessum tegundum, og sé þessi ræktun háð ströngu heilbrigðiseftirliti.

11. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar forstöðumann Grænmetisverzlunar ríkisins og endurskoðendur.

Hagnaði þeim, er verða kann á rekstri verzlunarinnar, má hún verja til eflingar matjurtaréktar, sbr. 10. gr., svo og til þess að tryggja framtíð stofnunarinnar með því að koma upp nauðsynlegum varasjóði.

12. gr.

Ráðherra setur reglugerð um framkvæmd laganna, svo sem að því er snertir ákvæði 6. gr. um flokkun kartaflna og verðmismun á flokkum, svo og um annað, er þurfa þykir.

13. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum frá 10 til 1000 kr., ef ekki liggur þyngri refsing við samkvæmt lögum.

Kartöflur og annað grænmeti, sem flutt kann að vera inn í bága við lög þessi, skal gert upptækt og afhent Grænmetisverzlun ríkisins.

Með mál út af lögum þessum skal fara sem almenn lögreglumál.

31

2. apríl

14. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 34 frá 1. febr. 1936.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Heimilt er með reglugerð að veita fyrst um sinn undanþágu frá ákvæðum 6. og 8. gr. um aðgreiningu kartaflna í I. flokki eftir tegundum og auðkenning þeirra.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1943.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Vilhjálmur Þór.

32

2. apríl

L Ö G

um breyting á lögum nr. 2 9. jan. 1935, um ráðstafanir til þess að greiða fyrir viðskiptum með sláturfjárafurðir og ákveða verðlag á þeim.

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. gr. laganna skal orða svo:

Enginn má slátra sauðfé til sölu né kaupa fé til slátrunar eða verzla með kjöt af því í heildsölu án leyfis kjötverðlagsnefndar. Heimilt skal þó sauðfjáreigendum, er reykja kjöt á heimilum sínum, að selja beint til neytenda, enda greiði þeir af því verðjöfnunargjald um leið og afhending fer fram. Leyfi til slátrunar skal veitt fyrir eitt ár í senn. Leyfi skal veita lögskráðum samvinnufélögum, sem nú eru starfandi, svo og þeim samvinnufélögum, sem stofnuð kunna að verða á viðskiptasvæðum félagum, sem hætta störfum án þess að bændur á viðskiptasvæðinu gerist meðlimir annarra félaga. Heimilt er að veita slátrunarleyfi félögum neytenda á þeim stöðum, þar sem ekki eru sláturhús, en aðeins fyrir það fé, sem þau kynnu að kaupa til neyzlu meðal meðlima sinna. Enn fremur getur nefndin veitt leyfi samvinnufélögum bænda, er stofnuð kunna að verða eftir að lög þessi öðlast gildi á svæði, þar sem ekki eru samvinnufélög fyrir, og ekki falla undir ákvæði 3. málsl. þessarar greinar, sömu leiðis þeim verzlunum öðrum, sem uppfylla skilyrði þau, sem sett eru um sláturhús og verzlun kjöts samkvæmt ákvæðum laga um kjötmat o. fl. frá 19. júní 1933. Einnig er heimilt að veita slátruleyfi þeim einstaklingum, er vegna sérstakra staðhátta eiga svo örðugt um rekstur eða flutning fjárens til sláturhúss, að illfært sé að dómi nefndarinnar.

Í leyfi getur nefndin ákveðið fjártölu þá að hámarki, sem leyfishafi má slátra til sölu innanlands.